

DÜN DEN BUGÜNE CUMHURİYET HALK PARTİSİ

Cumhuriyet Halk Partisi, Kurucu Genel Başkanımız Mustafa Kemal Atatürk'ün Önderliğinde Cumhuriyet'i Kuran, Türkiye'yi Çağdaş Uygarlıkla Buluşturan Partidir

Osmanlı İmparatorluğu'nun Birinci Dünya Savaşı'ndan yenilgiyle çıkması sonucunda, İstanbul ve Anadolu, emperyalist devletlerce işgal edilmiştir. Bağımsızlık ve özgürlük ruhunu yaşatan tüm Anadolu ve Trakya halkının işgalcilere karşı başlattığı direniş hareketinden "Müdafaa-i Hukuk Cemiyetleri" doğmuştur.

Mustafa Kemal'in çağrısıyla ve öncülüğünde 4-11 Eylül 1919 tarihlerinde toplanan Sivas Kongresi, bütün direniş örgütlerini "Anadolu ve Rumeli Müdafaa-i Hukuk Cemiyeti" adı altında birleştirmiş; direnişi, yerelden ulusala dönüştürmüştür. Sivas Kongresi, Anadolu halkının, vatanın bölünmez bütünlüğünü sağlama ve bağımsız Türkiye Cumhuriyeti'ni kurma iradesinin ve kesin kararlığının dünyaya anlatımıdır.

TÜRKİYE
BÜYÜK MİLLET MECLİSİ

Mustafa Kemal'in önderliğinde Sivas'ta kurulan Anadolu ve Rumeli Müdafaa-i Hukuk Cemiyeti, Türk ulusunun kararlı savaşımlı sonucunda Ankara'da Türkiye Büyük Millet Meclisi'ni açmış, Milli Mücadele'yi yürütmüş ve Türkiye Cumhuriyeti'ni kurmuştur. Türkiye Cumhuriyeti, tam bağımsızlığın ve ulusal egemenliğin güvencesi ve geliştiricisi olmuştur.

CHP'nin öncüsü olan Halk Fırkası, Mustafa Kemal'in yönlendirmesiyle, 9 Eylül 1923'te kurulmuştur. Mustafa Kemal'in kaleme aldığı 9 Eylül 1923 tarihli Halk Fırkası Nizamnamesi'nde, Halk Fırkası'nın görevi ve amacı, *"ulusal egemenliğin halk tarafından halk için gerçekleştirilmesine öncülük etmek", "Türkiye'yi çağdaş bir devlet durumuna yükseltmek"* ve *"bütün kuvvetlerin üzerine hukukun egemenliğini"* kurmak olarak belirlenmiştir. Böylece, ulusal egemenlik, çağdaşlaşma ve hukuk devleti başlıca amaçlar olarak tanımlanmış ve zaman içinde gerçekleştirilmiştir.

Halk Fırkası Nizamnamesi'nin ikinci maddesi uyarınca, halk kavramı *"herhangi bir sınıfla sınırlı değildir."*Bu kavram, ayrıcalık tanımaz ve bütün bireyler yasa önünde eşittir. *"Halkçılar", "hiçbir ailenin, hiçbir sınıfın, hiçbir cemaatin, hiçbir bireyin ayrıcalıklarını kabul etmeyen ve yasaları koymaktaki mutlak özgürlüğü ve bağımsızlığı tanıyan bireylerdir."* Mustafa Kemal'in bu belirlemeleri, Altıok içinde yer alan *"Halkçılık"* ve Cumhuriyetçilik ilkelerinin özünü oluşturmuştur.

Halk Fırkası, 10 Kasım 1924'te Cumhuriyet Halk Fırkası'na dönüştürülmüştür. 20 Kasım 1924'te ise Cumhuriyet Halk Fırkası, Anadolu ve Rumeli Müdafaa-i Hukuku Cemiyeti örgütünü üstlenmiştir. Böylece Cumhuriyet Halk Partisi Türkiye Cumhuriyeti'ni kuran parti niteliğini kazanmıştır.

Mustafa Kemal Atatürk'ten sonra CHP'nin Genel Başkanlığı görevini, Kurtuluş Savaşı'nın başarıyla sonuçlandırılmasında önemli katkıları olan İsmet İnönü üstlenmiştir. İnönü bu görevi Mayıs 1972'ye kadar yürütmüştür. Bülent Ecevit Mayıs 1972'de üstlendiği CHP Genel Başkanlığı görevini, 1980 askeri rejimi tarafından siyasi partilerin kapatıldığı Ekim 1980'ne değin sürdürmüştür. Hikmet Çetin Şubat 1995 - Eylül 1995 ve Altan Öymen Mayıs 1999 - Ekim 2000 tarihleri arasında Genel Başkanlık görevini üstlenmiştir. Deniz Baykal 1991 - 1995, 1995 - 1999 ve 2000 - 2010 Genel Başkanlık görevini yürütmüştür. Kemal Kılıçdaroğlu, bu görevi 2010'dan bu yana sürdürmektedir.

Altıok'un Belirginleşme Süreci

Cumhuriyet Halk Partisi'nin Altıok'u, tam bağımsızlık ve ulusal egemenlik ülküsünden doğmuş ve Türkiye Cumhuriyeti'nin çağdaşlaşması ve uygarlık değerlerini yaşam tarzına dönüştürmesi sürecinde belirginleşmiştir. Mustafa Kemal Atatürk, Altıok'u, Türkiye toplumunun sosyal yapısının çözümlenmesine, ulusal gereksinmelere ve uluslararası yönelimlere dayandırmıştır. Dolayısıyla Altıok, toplumsal yapının değişimine koşut olarak sürekli gelişim ve değişim içindedir. Devrimcilik ilkesi, hem bu değişim ve gelişimden kökenlenir, hem de değişim ve gelişime yol gösterir.

Mustafa Kemal, Cumhuriyet Halk Partisi'nin 15-20 Ekim 1927'de gerçekleştirdiği İkinci Kurultayında okuduğu Nutuk'ta, Türk ulusunun bağımsızlaşma, özgürleşme ve çağdaşlaşma atılımlarını özetlemiştir. Bu kurultayda, laikliğin özünü oluşturan dini, devlet ve millet işlerinin dışında tutma ilkesi benimsenmiştir. Kurultayda ayrıca Genel Başkan Mustafa Kemal Atatürk'ün Program Bildirgesi'nde *"cumhuriyetçilik, laiklik, halkçılık ve milliyetçilik"*, CHP'nin temel ilkeleri olarak tanımlanmıştır.

Mustafa Kemal, laiklik ilkesini aslında 1 Mart 1924'te TBMM'nde yaptığı açış konuşmasında açıklamış ve şu belirlemeleri yapmıştır: İslam dini, bir siyaset aracı olmaktan kurtarılarak yüceltilmelidir. Din ve vicdan, *"muğlak ve değişken olan, her türlü çıkar ve tutkuların sahnesi olan siyasetin"* dışına çıkarılmalıdır.

Mustafa Kemal Atatürk, Cumhuriyet ve Demokrasiyi Her Zaman Birbirinin Tümüleyicisi Olarak Tanımlamıştır

Görüleceği üzere, Mustafa Kemal Atatürk, Altıok'u oluşturan ilkeleri, değişmez bir dogma gibi kavramamış, her zaman ve her koşul altında Türkiye toplumunun bilimsel ve akılcı bir çözümlemesine dayandırmış ve geliştirmiştir. Cumhuriyet'in tümleyicisi ve geliştiricisi olan "demokrasi" kavramını her zaman vurgulamıştır. Örneğin, 23 Haziran 1923'te Rus Sosyalist Federatif Cumhuriyeti Sefirine verdiği yanıtta *"Bizim milletimiz esasen demokrattır"* demiştir.

23 Temmuz 1923'te Amerikalı gazeteci Isaac F. Marcosson'a verdiği demeçte *"Türkiye ve Amerika, ikisi de demokrattır. Hakikatte şu anki Türk hükümeti, dünyadaki en demokratik hükümettir"* dedikten sonra, *"demokrasi, insan soyunun umududur"* belirlemesini yapmıştır. 18 Aralık 1930'da İstanbul Cumhuriyet Halk Fırkası ve Türk Ocağı'nı ziyaretinde *"Demokrasinin ne olduğunu halka anlatmak sizin görevinizdir... Cumhuriyet'i, onun gereklerini yüksek sesle anlatınız. Cumhuriyet ilkelerini sevdiniz"*sözleriyle, CHF ve Türk Ocaklarına cumhuriyet ve demokrasi kavramlarını tanıtmaya çağırısı yapmıştır.

CHP'nin Görevi, Devletin Egemenliğini, Yurttaşların Refahını ve Özgürlüğünü Sağlamaktır

Mustafa Kemal Atatürk, bağımsız ve özgür Türkiye Cumhuriyeti'nde toplumun gereksinimleri ve çağdaş uygarlık değerlerini yaşam tarzına dönüştürme uğraşına uygun olarak CHP'nin, tüm ulusun

gereksinmelerine yanıt verecek şekilde, programı, tüzüğü ve çalışma tarzı bakımından kendini yenilemesi ve yetkinleştirmesi görevini sürekli güncel tutmuştur. Bu kapsamda 17 Şubat 1931’de İktisadi ve Siyasi Durum Hakkında Adana Türk Ocağı’nda yaptığı konuşmada *“Neden ne olursa olsun, yurttaşların derdine çare bulmak, ona yardımda bulunmak, Cumhuriyet Hükümeti’nin koşacağı görevdir”* demek suretiyle, yurttaşların güncel sorunlarına çözüm bulmanın gerekliliğini vurgulamıştır. Aynı konuşmada *“Devlet egemenliği, milletin genel refah ve saadetine ve vatandaşın özgürlüklerini sağlamak amacıyla kullanılmalıdır... Cumhuriyet Hükümeti’nin ve Fırkamızın izlediği ülkü, bu amaca yöneliktir”* sözleri, ulusun refahını ve yurttaşın özgürlüklerini öne çıkaran bir görev anlayışının göstergesidir.

CHP, ‘Yurtta Barış, Dünyada Barış’ İçinde Toplumsal Dayanışmayı Sağlamaya Çalışmıştır ve Çalışmaktadır

Mustafa Kemal, 20 Nisan 1931 tarihli “İkinci Seçmenlere Bildirge”de, partinin programı ve çalışmalarının eleştirilmesini gerekli gördüğünü özellikle vurgulamıştır. Aynı gün yayımladığı “Millete Bildirge”de cumhuriyetçilik, milliyetçilik, halkçılık, laiklik, devletçilik ve devrimcilik ilkelerinin, Cumhuriyet Halk Fırkası’nın değişmez özellikleri olduğunu belirlemiştir. Mustafa Kemal Atatürk bu bildirgede yine toplumsal bir çözümleme yaparak, CHF’nin *“sosyal sınıfların mücadelesi yerine, toplumsal düzen ve dayanışmayı sağlamayı”* ve birbirini bozmayacak şekilde *“sosyal sınıfların çıkarlarını uyumlulaştırmayı”* hedeflediğini vurgulamıştır. Bu kapsamda *“Yurtta barış, dünyada barış!”* ilkesini bir kez daha dile getirmiştir.

Altrok'un Amacı, Türkiye'yi Çağdaş Bir Devlet Yapmaktır

Devrimcilik ilkesi uyarınca, Türkiye ve dünyadaki gelişmelere ayak uydurabilmek için, ekonomik buhranın bütün dünyada etkili olduğu bir dönemde, Mayıs 1931'de Cumhuriyet Halk Partisi'nin üçüncü kurultayı gerçekleştirilmiştir. Mustafa Kemal Atatürk 10 Mayıs 1931'de yaptığı açış konuşmasında birinci genel kongrenin 1919'da Sivas'ta bir okulun dersliğinde yapıldığını belirtmiş ve Fırka'yı *"büyük ülküleri olan, birbirine samimi arkadaşlık bağlarıyla bağlı olan, birbirini uyarın ve eleştiren büyük bir aile"* olarak nitelendirmiştir. Aynı konuşmada çeşitli alanlara ilişkin şu belirlemeleri yapmıştır: Cumhuriyet Halk Fırkası, iç siyasette *"milletin esas eğilimine dayanan"* ve *"memleketi çağdaş bir devlet"* düzeyine yükseltmeyi amaçlayan cumhuriyetçilik, milliyetçilik, laiklik ve devrimcilik ilkelerini yerleştirmeye çalışır. Türkiye'nin *"bütünlüğüne inanan vatandaşlar için Cumhuriyet'in genel, eşit bağlayıcılığı"* ilkesi geçerlidir. *"laik, cumhuriyetçi ve devrimci"* Fırka, devrimleri korumaya kararlıdır. *"Uygar ve çağdaş bir devlet"* için gerekli olan yasalar kabul edilmiştir. Bunların uygulanması, *"memleketin araçlarına ve özelliğine göre birtakım gereksinmeler"* göstermektedir. Bu gereksinmeler karşılanmalıdır.

Anılan açış konuşmasında eğitimde gerçekleştirilen Latin Alfabesinin kabulünü *“en önemli olay”* olarak niteleyen Mustafa Kemal Atatürk, bu önemli olayın *“tarihimizdeki dönüm noktalarından biri olarak sürekli anılacağını”* ve Türkçenin *“bağımsız kimliğine kavuşacağını, yetkinleşerek uygar bir amaca ulaşacağını”* vurgulamıştır. Fırka, Atatürk’ün belirlemesiyle, kadının *“toplumsal yaşamda layık olduğu yüksek konuma”* ulaşması için yoğun olarak çalışmaktadır. Dil Devrimi ve daha sonra açılan ve özellikle kırsal kesimde yaşayan halk çocuklarının eğitimini öne çıkaran Köy Enstitüleri, dünya başvuru yapıtlarında yer alan Çağdaş Türkiye’nin iki köklü kazanımıdır.

CHP Programı, Sosyal ve Yasal Eşitlik, Özgürlük ve Demokrasiye Dayanır

Anılan Programın birinci bölümünde Anayasa’da anlatımını bulan *“bireysel ve toplumsal özgürlük, eşitlik, masuniyet ve mülkiyet haklarının korunması”* ve yurttaşın *“özgür seçim hakkının, demokrasinin hakiki gereklerinden olduğu”* vurgulanmıştır. Böylece ulusal egemenliğin ve bağımsızlığın güvencesi olan Cumhuriyet’in demokrasiyle bütünleştirilmesinin altı çizilmiştir.

Programın ikinci bölümünde Cumhuriyet Halk Fırkası bir kez daha *“cumhuriyetçi, milliyetçi, halkçı, devletçi, laik, devrimci”* bir parti olarak tanımlanmış ve Türk toplumunun *“özel karakteri”* ve *“bağımsız kimliği korunarak”*, gelişme ve ilerleme yolunda ve uluslararası ilişkilerde *“bütün çağdaş uluslara koşut ve onlarla uyum içinde yürüme”* hedefi belirlenmiştir.

CHP Her Konuda ve Her Zaman Bilimi ve Eleştirel Akılı Temel Alır

Programın bu bölümünde ayrıca ulusal irade ve egemenlik, *“devletin vatandaşa ve vatandaşın devlete karşı görevlerinin hakkıyla yapılmasını”* düzenleyen temel ilke olarak tanımlanmıştır. Kimseye ayrıcalık tanınmayacağı, yasa önünde *“mutlak eşitlik”* ve devlet yönetiminde *“bütün yasal düzenlemelerin, bilim ve çağdaş uygarlık”* ilkesine göre yapılması bir kez daha vurgulanmıştır. Din anlayışı *“vicdani”* olduğundan, Cumhuriyet Halk Fırkası, *“din fikirlerini, devlet ve dünya işlerinden ve siyasetten ayrı tutmayı”*; Türk ulusunun çağdaşlaşma yolunda *“ilerlemedeki başarısının başlıca etkeni olarak görür”* belirlemesine yer verilmiştir.

Programın *“Milli Öğretim ve Eğitim”* bölümündeki belirlemeyle, *“eğitim siyasetinin temel taşı, cahilliğin yok edilmesidir.”* Bütün eğitim aşamalarında *“cumhuriyetçi ve laik vatandaş yetiştirmek”* zorunludur.

Meslek ve sanat okulları, “*memleketin gereksinmesine*” yanıt verecek şekilde çoğaltılacaktır. Üniversiteler geliştirilecek, “*güzel sanatların*” yaygınlaşması desteklenecektir. Türkçenin “*ulusal, yetkin ve sağlam bir dil durumuna gelmesi için*” gerekli önemler alınacaktır. “*Kitap, yayım ve kütüphane işleri, Fırka için önemlidir.*” Bu kararlar uyarınca, ulusal düzeyde iletişim ve eğitim dili olan Türkçenin bilim ve sanat dili olarak yetkinleşmesini sağlamaya yönelik önlemler alınmıştır. Ayrıca, çoğulcu düşüncenin temeli olan kitap yayımının çoğaltılması ve çeşitlendirilmesi özendirilmiştir.

Böylece, toplum yaşamında bilim, eleştirel akıl ve çağdaş uygarlık ilkelerinin gerçekleştirilmesi amaçlanmıştır. Bu kapsamda eğitim-öğretim düzeninin bilimsel, akılcı ve çağdaş ilkelere göre düzenlenmiş ve tüm yurttaşların eğitim olanaklarından eşit olarak yararlanması sağlanmıştır.

CHP'nin Altıok'ta Simgeleşen İlkeleri

Halkçılık

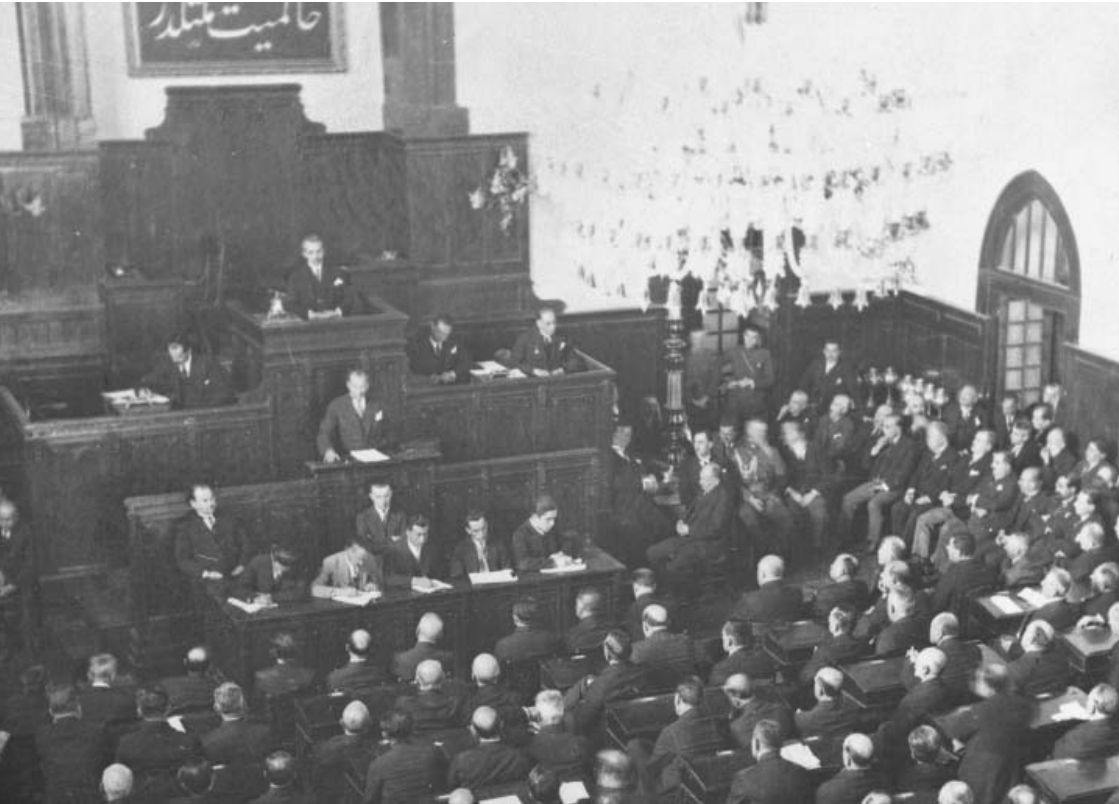
Mustafa Kemal Atatürk 2 Şubat 1923'te İzmir'de halka verdiği söylevde, bağımsızlığı ve koşulsuz egemenliği elde etmek için, mutlaka bütün güçleri birleştirmek ve “*bütün gücü halkta aramak*” gerektiğini vurgular; çünkü halk, her türlü gücün, oluşumun ve kararın kaynağıdır. Halk olmadan, başarı olmaz. Atatürk, kendi deyişle, halkın bütün gücünü “*tek bir noktada birleştirmek*” ve yaratıcılığını harekete geçirmek amacıyla, Sivas Kongresi'ni düzenlemiştir. Erzurum Kongresi'nde dile getirilen bağımsızlık ve koşulsuz egemenlik ülküsü, Sivas Kongresi'nde kesin karar ve eylem planı durumuna getirilmiştir.

Mustafa Kemal Atatürk, 1923'te yaklaşık 8 milyon olan Türkiye nüfusunu çözümlerken, toplumun önemli bir bölümünün "*çiftçiler ve çobanlardan*" oluştuğunu, tarımsal üretimi artırmak için, makineleşmenin zorunluluğunu vurgular. Din dâhil her alanda aydınlanmanın gerekli olduğunu vurgulayan Atatürk'ün bu konuşmada yaptığı sosyolojik açıdan tutarlı çözümlenmeye göre, halkı/milleti oluşturan "*asıl kitle, çiftçi ve çobandır*"; çiftçiler ve çobanlar, halkın %80'ini oluşturmaktadır. Dolayısıyla, "*Halk Fırkası denildiği zaman, buaslı kitle kastedilmektedir.*" Fakat çiftçi ve çobanların haklarını temin etmek, "*diğer sınıfların*" zararına yol açmamalıdır.

Öte yandan, bir fabrika yapmak için gerekli ekonomik güce sahip, büyük sermaye sahibi de pek yoktur. Türkiye'de, zengin denilen insanlar, "*medeni milletlerin orta zenginlerinden de aşağıdadır.*" Bu yüzden, "*zengin tüccarla orta tüccar birbirinden ayrılmayacak kadar menfaatleri müşterek olan bir sınıftır. O da halkın içindedir.*"

Ameleye, bir başka deyişle, emekçiye/işçiye gelince, Mustafa Kemal Atatürk'ün 2 Şubat 1923 İzmir konuşmasındaki çözümlenmesi uyarınca, İstanbul başta olmak üzere, memleketin en gelişmiş kentlerindeki işçi/emekçi sayısı, "*belki yirmi bini geçmez.*" Bu yirmi bin amelenin, "*emekçinin tarlada çalışan köylüden ne farkı var?*" diye soran Atatürk'ün deyişle, "*biz amelenin menfaati hilafına çalışmayı, genel menfaatlere muhalif görürüz.*" Dolayısıyla, emekçinin yaşam koşullarını düzeltmek için, fabrikalar yapmak gerekir. Bu yapılmazsa, sadece emekçiler zarar görmez; "*memleket ve milletin genel refahı*" zarar görür. Dolayısıyla amele de "*halkın içindedir.*" Görüleceği üzere, CHP baştan beri çalışan ve üreten toplum kesimlerinin yanında yer almış, onların yaşam koşullarının iyileştirilmesi için uğraşmıştır.

Bunların yanı sıra, Mustafa Kemal Atatürk'ün saptamasıyla, çok az sayıda "aydın ve ulema" denilen insan vardır. Bunlar da "*başlı başına bir çıkar ve bir sınıf*" oluşturmaz. Bu nedenle, "*ulema ve aydınların yapacağı şey, halkın içine girmek*" ve halka "*önderlik etmektir.*" Sanatkârların, bir başka deyişle, zanaatkârların ve teknik meslek sahiplerinin durumu da aynıdır. Dolayısıyla, bu ortak çıkarların tümünü gözeten ve "*tam bağımsızlık ve kayıtsız şartsız egemenlik*" ilkelerine dayanan bir siyasal parti kurulmalıdır. Bu siyasi kuruluş, Halk Fırkası olmalıdır ve "*bütün milleti kapsamalıdır.*" Bu fırka, "*millete görev yapmalıdır.*" Halk Fırkası, milleti "*sınıflara ayırmaksızın, refah düzeyini yükseltmeli, memleketi mamur hale getirmelidir.*" Dolayısıyla, "*hiç kimse, bu siyasi firkanın, şu veya bu sınıfın çıkar aracı*" olacağını düşünmemelidir. Halk Fırkası "*bütün milletin*" refahını ve mutluluğunu sağlamaya çalışacaktır.

Atatürk'ün bu belirlemelerinden çıkarılması gereken başlıca sonuç, Halk Fırkası'nın dayandığı temel ilkelerin, toplumun sosyolojik çözümlenmesinden türetildiği gerçeğidir. Bu, yol gösterici siyasal bir tavır ve yeni koşullara göre güncelleştirilmesi gereken bilimsel ve akılcı bir yöntemdir. Kısacası, Altıok, toplumsal çözümlenmeden türetilmiştir ve yeni toplumsal koşullara ve gereksinmelere göre biçimlendirilebilir.

Mustafa Kemal "Seçim Hakkında Beyanname" (8 Nisan 1923) adlı bildirgesinde TBMM'nin ulusal egemenlik ilkesine dayanan "*bir halk devleti ve hükümeti*" oluşturduğunu vurgular. Bu bildirgede ayrıca yargının "*seri surette adalet dağıtması gerektiğini*" ve mevcut yasaların "*ulusal gereksinmelere ve hukuk biliminin anlayışına*" göre düzenleneceğini de belirtir. Ulusal egemenlik ilkesine dayanan "halk devleti ve hükümeti" anlatımı, Atatürk'ün başta halkçılık ve devletçilik olmak üzere, Halk Fırkası'nın bütün ilkelerini birlikte düşündüğünü ve tasarladığını göstermektedir. Bu ilkeler, her alanda tam bağımsızlığın ve özgürlüğün güvencelerini oluşturmaktadır.

Atatürk, Meclis Başkanlığı'na Seçilmesi üzerine, TBMM'de yaptığı (13 Ağustos 1923) konuşmada, kendi nitelemesiyle, çağdaş Türkiye'yi "*Yeni Türkiye devleti, bir halk devletidir, halkın devletidir*" sözleriyle tanımlar. Bu önemli belirleme, hem halkçılık, hem de devletçilik ilkesi açısından oluşturuçudur.

Devletçilik

Mustafa Kemal Atatürk hemen her konuşmasında ve söyleşisinde halk sözcüğüne özel bir vurgu yapar. O'na göre, devlet halkın/ milletin her bakımdan kalkınması, gelişmesi ve yükselmesinin

aracıdır. Devlet, özgürlüğün güvencesi olan bağımsızlığın ve egemenliğin korunması için gerekli siyasi bir aygıt veya örgüttür.

Atatürk 2 Şubat 1923'te İzmir'de verdiği uzun söylevde, Türkiye'nin *"Doğu ve Batı arasında yer aldığını"* belirtir. Türkiye böyle bir geçiş noktasında bulunmasına karşın, o günün koşullarında teknik ulaşım araçlarından, taşıtlardan yoksundur. *"Yol yoktur, şimendifer yoktur, gemi yoktur."* Buna karşın, *"deve, kağrı ve merkep vardır."* Ulaşım alt yapısı ve araçları olmadığı için, *"Konya ve daha birçok hazinenin" ürettiği şeyler, başka yerlere taşınamamaktadır.*

Ayrıca, üretim araçları ve teknolojisi olmadığı için yeterli üretim de yoktur. Bunun için, *"asrın mevcutları ile mücadele edebilmek"* ve bunda başarılı olabilmek için, *"en son medeniyet ve gelişmişlik derecesine ulaşmaya karar vermek"* gerekir. Devlet, en son uygarlık ve gelişmişlik düzeyine ulaşmaya hizmet etmelidir. Dolayısıyla, devletçilik, ekonomi başta olmak üzere, en son uygarlık ve gelişmişlik derecesine yükselmeyi sağlayan politikaların ve önlemlerin tümüdür. Devlet ve devletçilik, o dönemde Türkiye'de noksan olan üretim güçlerinin ortaya çıkmasının ve ekonomik bakımdan gelişmiş toplumlarla yarışabilmenin, Atatürk'ün deyişiyle, *"dünya ile rekabet edebilecek tarzda hareket etmenin"* koşullarını yaratmanın yolu ve yöntemidir.

Mustafa Kemal Atatürk'ün *"Yeni Türkiye devleti, bir halk devletidir, halkın devletidir"* belirlemesi, halkçılık ile devletçilik arasında yakın ilişkinin anlatımıdır. Bu örnekte görüldüğü gibi, Atatürk, halkçılık ile devletçilik kavramlarını çoğu kez bir arada ve/veya aynı anlamda kullanır. Aynı ve benzer anlamda kullandığı başka iki kavram

“bağımsızlık” ve “özgürlük” kavramlarıdır. 13 Ağustos 1923'te TBMM'de yaptığı konuşmada *“Türkiye Devleti'nin bağımsızlığı mukaddestir. O, ebediyen emniyette ve dokunulmaz olmalıdır”* sözü uyarınca, bağımsızlık, aynı zamanda iç ve dış barışın güvencesidir.

Mustafa Kemal Atatürk 10 Mayıs 1931'de Cumhuriyet Halk Fırkası Programı El Yazı Taslağı'nda yukarıda sayılan ilkelerin dışında, *“bireysel girişim ve gelişme esastır”* notunu düşmüştür. Bu belirleme, devletçilik ilkesinin o dönemde tüm ulusun ivedi gereksinmelerini karşılamak üzere geliştirildiğini açıkça gösterir. CHP'nin devletçiliği, özel girişimciliği dışlamadığı gibi destekler. Atatürk, 13- 14 Mayıs 1931'te açıklanan Cumhuriyet Halk Fırkası Programı'nda *“devrimin başlangıcından bugüne kadarki eylemleri ve uygulamalarının”* temel alındığını vurgulamıştır.

Milliyetçilik

Mustafa Kemal Atatürk 2 Şubat 1923'te İzmir'de halka verdiği uzun söylevde Turancılık ve milliyetçilik arasında bağlantı kurarak, bu tür siyaset tarzının "hayali" olduğunu, tarihin gösterdiğini belirtir. Atatürk'ün anılan konuşmasındaki anlatımıyla, bu kadar "geniş bir sahada bulunan muhtelif Türk parçalarını aynı zihniyetle bir noktada birleştirerek" yönetmek olanak dışıdır. Ayrıca, İslam dünyasını birleştirmeyi amaçlayan siyaset tarzı da gerçekçi olmadığı için başarısızlığa uğramıştır. Çünkü "İslam dünyasını bir noktadan yönetmek" olanaksızdır. Her ikisinin de olanaksızlığını tarih kanıtlamıştır. Yapılması gereken, milleti ve İslam dinini toplumsal gelişmenin önünü açacak, uygar dünyayla bütünleştirecek yeni bir anlayışla yorumlamaktır.

Bu yeni anlayışta, Atatürk'ün deyişiyle, "hem dini siyaset vardır, hem de milli siyaset vardır." Dolayısıyla, karma ve uygulanabilir bir siyaset izlenmelidir. Bu karma siyaset tarzının en belirgin dayanağı veya kaynağı, "akıl ve bilim" olmak zorundadır. İslamcı siyaset başarısızdır; çünkü "bütün İslam âlemi esirdir, sefildir ve saadetten yoksundur." Yeni siyaset, ulus egemenliğine dayanır. Ulus egemenliğiyse, bağımsızlığın ve özgürlüğün güvencesidir. Ulus, asli unsurdur. Dolayısıyla, Atatürk'ün belirlemesiyle, yapılması gereken, siyaseti asli unsur üzerine kurmak ve asli unsuru uygar dünyanın düzeyine çıkarmaktır.

Atatürk'ün 2 Şubat 1923'teki konuşmasındaki belirlemesiyle, "Milli seciyeyi" korumak ve yükseltmek gerekir. Bu ise, "milliyetperverlik" demektir; çünkü "Türkiye halkı", hislerini ve yazgısını birleştirmiş insanlardan oluşur. Bu insanlar içinde "ırk bakımından muhtelif olanlar vardır." Fakat "muhtelif ırkta bulunanlardan birinin diğeri

üzerinde, onun milliyetini mahvedecek bir davada bulunmasına hacet yoktur.” Mustafa Kemal Atatürk’ün milliyetçilik yerine “milliyetperverlik” kavramını yeğlediği açıktır. Bu yeğlemenin başlıca nedeni, milliyetçilik kavramının sınırlayıcılığını ve siyaseten araçsallaştırılabileceğini görmüş olmasıdır. Bu açıklamalardan da görüleceği üzere, Mustafa Kemal, milliyetçiliği, ulusal bilinci güçlendirerek, ülkenin bağımsızlığını ve halkın egemenliğini sağlamanın yolu ve her türlü sorunu, ulusal bağımsızlığın geçerli olduğu sınırlar içerisinde çözüme anlayışı olarak tanımlamaktadır. Öte yandan, milliyet hissi önemlidir; çünkü bu his, Atatürk’ün deyişiyle, “başlı başına bir topluma kuvvet ve sağlamlık kazandıran ve hayat kabiliyetini genişleten bir keyfiyettir.” Bu duyguyu taşımayan bir halk/ millet, “devlet yapamaz.”

Mustafa Kemal Atatürk, Amerikalı gazeteci Marcoson’a şu açıklamaları yapmıştır: *“Panturanizm, Doğu ovalarında mahvolup gitti... “benim milliyetçilik fikrim, aynı soydan, dinden ve tabiatan bir halkın milliyetçiliğidir” diye nitelendirir ve ekler: “Türlere ait bir Türkiye istiyoruz. Bu milliyetçilik demektir; ama kendi kaderini tayini engelleyen cinsten bir milliyetçilik değil. Bizim milliyetçiliğimiz, ticarete açık kapıyı, ekonominin yeniden canlandırılmasını, bir anavatanda şekil bulan, memleketi üzerinde gerçek bir vatanseverliği ifade eder.”* (The Saturday Evening Post yazarı İsaac F. Marcoson ile mülakat 13 Temmuz 1923).

Cumhuriyetçilik

Mustafa Kemal Atatürk’ün temel devrim diye nitelediği Cumhuriyet, dolayısıyla da cumhuriyetçilik, CHP’nin kuruluş bildirgesi ve amacını belirleyen Altıok arasında yer alan en temel ilkelerden biridir. Mustafa

Kemal Atatürk'ün, 2 Şubat 1923'te İzmir'de yaptığı konuşmadaki vurgulamasıyla, *"yeni Türkiye devletini"* idare eden güç, TBMM'dir. Cumhuriyet hükümetinin amacı, *"toplumun mevcudiyetini muhafaza etmek ve o toplumu manen ve maddeten müreffeh ve mesut etmektir."* Cumhuriyet Hükümeti, *"toplumsal bir ihtiyacın"* zorunlu gereğidir. Cumhuriyet hükümeti, *"milletin hâkimiyetini millete vermenin"* aracıdır.

Atatürk aynı söyleşide *"Demokrasi, insan ırkının ümididir"* sözüyle, cumhuriyet ile demokrasi arasındaki güçlü bağı dile getirmiştir. Buna göre, Cumhuriyet, demokrasinin geliştiği ortamdır. Dolayısıyla, Cumhuriyet'in güçlenmesi, demokrasinin gelişmesine bağlıdır. Cumhuriyet, demokrasiyi; demokrasi cumhuriyeti gerektirir. Bir başka anlatımla, bu iki ilke, ancak birlikte var olabilir.

Mustafa Kemal, ayrıca Türkiye'nin *"kendi ekonomik ve siyasi kaderini kendisinin belirlemek istediğini"* vurgular ve bu öz-belirleyimi *"yeni Türk demokrasisinin tüm binası"* olarak tanımlar. Görüleceği üzere, cumhuriyet, ulusal bağımsızlık ve özgürlüğün, özgür bir geleceğin önkoşuludur.

5 Şubat 1924'te İstanbul gazetecilerine yaptığı konuşmada Cumhuriyet'in gerekleri arasında *"milletin ruhunu, ilerleme ve gelişme kabiliyetini/yeteneğini"* sayar. Bu belirlemenin anlamı açıktır: Cumhuriyetin başlıca dayanağı, tüm ulusun ilerlemesi ve gelişmesidir. İlerleme ve gelişmenin olmadığı yerde, cumhuriyet yerleşemez.

Mustafa Kemal 9 Eylül 1923'te "Halk Fırkası Nizamnamesi"nin genel esaslarının birinci maddesinde siyasal bir kuruluş olan Halk Fırkası'nın başlıca amacını, *"milli hâkimiyetin halk tarafından ve halk için icrasına rehberlik etmek ve Türkiye'yi asri bir devlet haline yükseltmek ve Türkiye'de bütün kuvvetlerin üzerinde kanunun velayetini hâkim kılmaya çalışmak"* olarak belirlenmiştir.

Bu belirlemeye göre, ulusal egemenlik, toplumun bütününün yönetime katılması, siyasal kararları belirlemesi demektir. Dolayısıyla, Halk Fırkası'nın öncelikli görevi, halkın yönetime katılımını, Türkiye'nin uygarlaşmasını, ilerlemesini ve hukuk devletinin kurulmasını sağlayarak, hakların ve özgürlüklerin yaşam tarzına dönüşmesinin koşullarını yaratmaktır.

Bu nizamnamenin dördüncü maddesinde nizamname ve program hakkında farklı düşünenlerin *"fırkanın kongrelerinde mutlak bir serbesti ve hürriyetle görüşlerini beyan ederek"* karşı çıktıkları

maddeleri değiştirebilecekleri veya kaldırabilecekleri belirtilir. Bu belirleme uyarınca, mutlak özgürlük, parti içi sorunların çözümü için de gereklidir.

Mustafa Kemal Atatürk 22 Eylül 1923 günü bir Alman gazetesinin (Neue Freie Presse) muhabirine yaptığı açıklamada Cumhuriyet'i Yeni Türkiye Teşkilatı Esasiye Kanunu'nun birinci maddesinde yer alan "Egemenlik kayıtsız şartsız ulusundur!" ilkesi uyarınca, "*kapsamlı bir yenileşme*" girişimi olarak tanımlar. Cumhuriyet'i, kapsamlı bir yenileşme olarak tanımlamak demek, en genel anlamıyla ilkeli bir yenilikçilik ve devrimcilik demektir. Cumhuriyet, ulusal kurtuluğu da sağlayan devrimci atılımın ürünüdür ve bundan sonraki uygarlaşma atılımlarının kaynağıdır.

Devrimcilik

Mustafa Kemal Atatürk açısından en büyük devrim, Türkiye Cumhuriyeti'nin kurulmasıdır. Türkiye'nin bağımsızlığının ve halkın egemenliğinin korunması ise, kadın erkek ayrımı yapmaksızın, tüm halkın, bu devrimci oluşumu sürdürmesine bağlıdır. Devrimcilik ilkesi/ülküsü, sürekli bir gelişim ve değişim projesidir. Halkın/ulusun egemenleşmesi, uygarlaşması, gelişmesi ve yükselmesi ise, ancak her iki cinsin de, bir başka deyişle, erkekler ve kadınların toplum yaşamına, üretime katılmasıyla, kısacası her bakımdan eşitleşmesiyle olanaklıdır.

Mustafa Kemal Atatürk'ün 2 Şubat 1923'te İzmir'de halka yaptığı uzun konuşmadaki saptamasıyla, *“Türk toplumsal hayatında kadınlar daima ilmen, irfanen, faziletten ve fiilen erkeklerden bir zerre geriye kalmamış, belki daha ileri gitmiştir.”* İslam kadınlarının ve Türk kadınlarının *“ilimde ve fazilette çok ileri gitmiş olduklarını tarih”* göstermektedir. *“Adam olmak istiyoruz”* ve *“bizi adam edecek”* insanlar annelerdir. Atatürk'ün bu belirlemesinin en açık kanıtı, kadınların, Fütüvvet ve Ahilik kapsamında 13. yüzyılda İç Anadolu'da üretime katılmaları ve *“Bacıyan-ı Rum”*, bir başka deyişle, Anadolu Bacıları adlı bir örgüt kurmak suretiyle toplumsal ve siyasal yaşama etken olarak katılmış olmalarıdır.

5 Şubat 1924'te İstanbul gazetecilerine yaptığı konuşmada, Türkiye Cumhuriyeti'ni *“büyük ve önemli bir devrim”* olarak niteler. Bu devrim, Atatürk'ün deyişleyle, *“milletin selameti namına, hak namına”* yapılmıştır. Bizzat Türkiye Cumhuriyeti, *“milletimizin demokratik bir hükümet tesis etmesini”* olanaklı kılmıştır. Ulusal bağımsızlık, Cumhuriyet'i ve demokratik yönetimi ortaya çıkarmıştır. Cumhuriyet ve demokratik yönetim ise, yeni atılımları, yeni devrimleri ortaya

çıkacaktır. Cumhuriyet yeni devrimlerin, kısacası sürekli devrimciliğin güç kaynağıdır.

Bütün bu açıklamaların ışığında şu saptama yapılabilir: CHP'nin oluşumunu, temel düşünsel ve siyasal ilkelerini belirleyen ALTIOK, aslında bütünlüklü bir uygarlaşma, kalkınma ve özgürleşme tasarımı ve atılımıdır. Bu nitelikleri nedeniyle de sürekli güncelleştirilmeye elverişlidir.

Mustafa Kemal Atatürk Fransız gazeteci Maurice Pernot'ya verdiği demeçte (29 Ekim 1923) Fransa'nın özgürlük savaşımının "dünyaya örnek" oluşturduğunu vurgulayarak, *"Biz hepimiz Fransa'nın kültür membaından/kaynağından çıktık"* belirlemesini yapar. Aynı demeçte Türk halkının "milliyetperverliğini" de dile getiren Atatürk'ün belirlemesiyle, ülkeler çeşitlidir; fakat *"uygarlık birdir"* ve bir ulus/millet *"ilerlemek için bu yegâne uygarlığa"* katılmak zorundadır. Osmanlı İmparatorluğu, başarılarından ötürü mağrurlaşarak, *"kendisini Avrupa milletlerine bağlayan bağları kestiği için"* çökmüştür.

Atatürk'ün söyleyişiyse, Türk halkı fikir ve eğilim olarak *"bir Avrupa Türkiye'si, daha doğrusu Batı'ya yönelmiş bir Türkiye"* arzulamaktadır. Bu, tarihsel bir yönelimi anlatmaktadır; çünkü Atatürk'ün deyişiyse, *"biz daima Batı'ya doğru yürüdük."* Son dönemlerde Doğu'ya çekilme belirtileri olmuştur; ancak *"vücutlarımız Doğu'da ise fikirlerimiz Batı'ya doğru yönelik kalmıştır."*

Atatürk çağdaşlaşmayı Avrupalılaşmak olarak anlamıştır. Nitekim anılan Fransız gazeteciye 2 Ekim 1923'te söylediği *"Memleketimizi asrileştirmek istiyoruz. Bütün mesaimiz Türkiye'de asri, dolayısıyla da Batılı bir hükümet meydana getirmektir. Medeniyete girmek arzu edip de, Batı'ya yönelmemiş millet hangisidir?"* sözüne eklediği bu yönde ilerlemek isteyen "zincirleri kırar, yürür" anlatımı, Batı ve/veya Avrupa kesin yönelimin anlatımıdır. Batı'ya açılma, ekonomik açılımı da kapsamaktadır. Yalnız bu açılımda Türkiye'nin bağımsızlığı ve özgürlüğünün hiçbir biçimde zarar görmemesi temel ilkedir.

Mustafa Kemal Atatürk hemen her fırsatta demokrasi ve demokratik yönetim vurgusu yapar. Örneğin, 2 Şubat 1924'te İstanbul gazetecilerine yaptığı konuşmada milletin *"demokratik bir yönetim"* kurmak suretiyle, vatani kurtardığını ile getirir. Bir uygarlaşma ve çağdaşlaşma projesi olan cumhuriyet, milletin *"sürekli ilerleme ve gelişme yeteneğini"* temel alır.

Mustafa Kemal 1 Mart 1924'te TBMM'de yaptığı konuşmada, ülkenin her alanda gerçekleştirdiği ilerlemelerin bir dökümünü yapar ve yargı reformuyla *"her medeni memlekette olan adli anlayışın, memleketin ihtiyaçlarına uyan esaslarının"* uygulamaya koyulacağını belirtir. Aynı konuşmada "basın özgürlüğü" konusuna özel bir önem veren Atatürk'ün belirlemesiyle, basına "Cumhuriyet'in gelişme ve

ilerlemesinde" çok önemli bir görev düşmektedir. Basın "tam özgür" olmalıdır. Ancak basın bu tam ve geniş özgürlüğü, ülkenin kalkınması sürecinde duyarlılıkla kullanılmalıdır. Basın özgürlüğünden "*doğan sakıncalar, yine bizzat basın özgürlüğüyle*" giderilmelidir.

Mustafa Kemal Atatürk ulusal egemenliğin gerçekleştiği yönetim şekli olan cumhuriyeti her zaman en büyük devrim olarak tanımlamıştır. Cumhuriyet ve demokrasiyi sürekli bir arada ve birbirini tümleyen iki temel ilke olarak tasarlamış ve kullanmıştır. Bunun en açık örneği 4 Haziran 1933'te yaptığı "İnkılâp Hakkında" adlı konuşmadır. Atatürk'ün bu konuşmadaki belirlemesiyle, "*Cumhuriyet rejimi demek, demokrasi sistemi ile devlet şekli demektir. Biz Cumhuriyet'i kurduk; o on yaşını doldururken demokrasinin bütün icaplarını sırası geldikçe tatbikata koymalıdır.*"

Laiklik

Anadolu kültürünün içerdığı eleştirel akıl birikiminin ve çoğulcu yapısının bir ürünü olan laiklik, modern Türkiye'nin kuruluşunu olanaklılaştıran görkemli bireşimin hazırlayıcısı, taşıyıcısı ve geliştiricisidir. Anadolu'da düşüncenin, aklın, bilincin ve ahlakın gelişmesine, özgürleşmesine koşut olarak geliştirilen laik birikim, çağdaş Türkiye kültürünün güçlü bir kaynağıdır. Laiklik ilkesinin dayanağı ve kaynağı, her türlü çeşitliliği, insancıl bir yaklaşımla bağdaştıran, yeni bireşimlere ulaştıran Anadolu kültür birikimidir. İslam düşüncesinin önemli katkısıyla belirginleşen laik birikim, dünyasal ve insansal sorunlara, dünyasal ve insansal çözümler üretebilmenin yöntemidir; çoğulculuğun ve toleransın hem kaynağı, hem de güvencesidir. Türkiye'nin çağdaşlaşmasını ve uygarlaşmasını ilerleten de önemli ölçüde söz konusu birikimdir. Öncelikle eleştirel aklın bir türevi olan laik birikim, insanın kendi yarattığı bağımlılıkları yenerek, uygarlaşmave özgürleşme çabasının ürünüdür.

Güncel sorunları, tarihsel deneyimlerden yola çıkarak çözmeyi ilke edinen Mustafa Kemal Atatürk, Türkiye Cumhuriyeti'nin kuruluşuyla birlikte, Anadolu kültürünün içerdığı laik düşünce birikiminin güncelleştirilmesini ve yaşam tarzına dönüştürülmesini en önemli görevler arasında görmüş ve gerekli önlemlerin alınmasına özen göstermiştir. Bu bağlamda 1 Mart 1924 konuşmasında dile getirdiği laiklik, devlet yönetimiyle din işlerini bir birinden ayırmak suretiyle, İslam dininin siyasallaştırılmasının veya araçsallaştırılmasının önlenmesi bakımından vazgeçilmezdir.

Mustafa Kemal Atatürk'ün ve onun izleyicilerinin sarsılmaz bilinci ve anlayışı uyarınca, Cumhuriyet devrimi, eğitimi laikleştirmeden gerçekleşemez; eğitim sisteminin laikleştirilmesi, her aşamada

bilimsel ve üretken eğitimin güvencesidir. Mustafa Kemal Atatürk, 3 Mart 1924'te Darülfünun Heyeti'ne yaptığı teşekkür konuşmasında *"demokrasi ve Cumhuriyet umdelerinin/ilkelerinin mutlak surette uygulanması, milletin bilim ve uygarlık yolunda layık olduğu yüce mertebeye ulaştırılması"* için zorunlu olduğunu özellikle vurgulamıştır.

Mustafa Kemal Atatürk aradan on yıldan fazla bir zaman geçtikten sonra 29 Ekim 1933'te "Onuncu Yıl Nutku"nda da, 29 Ekim 1933'te de aynı ilkeyi dile getirmiştir. Nutuk'ta "yurdumuzu dünyanın en bayındır ve en medeni memleketler seviyesine" ve ulusal kültürü "çağdaş uygarlık düzeyinin üstüne çıkarma" hedefini yinelemiştir. Bu konuşmada yer alan Türk milletinin "yürümekte olduğu ilerleme ve medeniyet yolunda elinde ve kafasında tuttuğu meşale, müspet bilimdir" sözü her zaman yol göstericidir. Çünkü laiklik, devlet ve din işlerinin ayrı tutulmasının yanı sıra, eleştirel aklın ve bilimin yol göstericiliğinde uygarlaşma ve çağdaşlaşma yolunda sürekli ilerleme savaşıdır. Laiklik, bugün ve her zaman çoğulcu demokrasi ve toplum düzeninin ve Türkiye'nin iç barışının dayanağı, bütünlüğünün çimentosudur. CHP Türkiye'de laikliğin bilinçli, kararlı savunucusu ve biricik güvencesidir.

CHP, 1977'de Türkiye'nin En Büyük Partisi Olmuştur

CHP, Bülent Ecevit'in Genel Başkanlığında ve yönlendirmesiyle, 27- 30 Kasım 1976'da yapılan 23. Kurultay'da ALTIOK'u, sosyal demokrasinin bazı evrensel ilkeleriyle boyutlandırmıştır. "Demokratik Sol" kavramını belirginleştiren söz konusu ilkeler, "özgürlük, eşitlik, dayanışma, emeğin üstünlüğü, gelişmenin bütünlüğü ve halkın kendini yönetmesi" olarak belirlenmiştir. CHP, anılan kurultayda "Sosyalist Enternasyonal"e üyelik başvurusunda bulunmayı da kararlaştırmıştır. Ayrıca izlenen tek-seçenekli dış politikada ortaya çıkan birtakım sakıncaları giderebilmek için, "Yurtta barış, dünyada barış" anlayışına uygun "çok unsurlu bir denge" politikası geliştirmiştir.

CHP, tarihsel - düşünsel birikiminde simgeleşen ilkeleri ve yeni bu düşünsel açılımını parti programına yansıtmış, programını, toplumun gereksinimleri ve istemleriyle uyumlulaştırmıştır. Türkiye düzeyinde tüm parti örgütü büyük bir istek ve coşkuyla çalışarak, söz konusu düşünsel açılımı halka mal ederek, toplumla bütünleşmiştir. Sosyal Demokrasinin yukarıda anılan evrensel ilkelerini, Türkiye'nin tarihsel-kültürel birikimine dayanan bu atılım ve toplumsal bütünleşme, CHP'nin 06 Haziran 1977 Genel Seçimleri'nde toplam oyların %41'inden fazlasını almasını ve Türkiye'nin en büyük partisi olmasını sağlamıştır.

CHP, Türkiye'nin Kalkınması ve Çağdaşlaşmasının Güvencesidir

CHP kuruluşundan beri Türkiye Cumhuriyeti'nin her bakımdan kalkınması, bilim ve üretken aklın yol göstericiliğinde uygar dünyayla bütünleşmesinin itici gücü ve güvencesi olmuştur ve olmayı kararlılıkla sürdürmektedir. Bilimsel ve laik eğitim-öğretimin kiteselleştirilmesi, çağdaş hukuk düzenin yerleştirilmesi, kadın erkek eşitliğinin sağlanması, ulusal egemenlik, bağımsızlık ve özgürlük düşüncesinin kökleşmesi, çağdaş uygarlık düzeyine ulaşmak için her türlü atılımın ve yeniliğin yapılması, CHP'nin kazanımlarından bazılarıdır.

CHP her zaman ve her koşul altında;

- Eğitim - öğretim sisteminin bilimselleştirilmesini, çoğulcullaştırılmasını ve nitelikli meslek öğretiminin kurumsallaştırılmasını;

- Hukuk devletinin kurulmasını, yerleşmesini ve yargı bağımsızlığının sağlanmasını;
- Yurt içinde ve dışında barışın, bağımsızlığınve başka ülkelerin iç işlerine karışmama ilkesinin yerleştirilmesini;
- Sanayileşmeyi, tarımda ve sanayide üretimin çoğaltılmasını, niteliğinin yükseltilmesini ve gelişmiş sanayi toplumlarıyla yarışabilir duruma getirilmesini;
- Sağlık hizmetlerinin yaygınlaştırılmasını ve insana yakışır duruma yükseltilmesini;
- Mustafa Kemal Atatürk'ün hedeflediği bağımsızlığın ve özgürlüğün kaynağı olan Cumhuriyet'in demokrasiyle taçlandırılmasını;
- Evrensel insan haklarının, toplumsal eşitlik ve adaletin, başta ifade özgürlüğü olmak üzere, bütün özgürlüklerin yaşam tarzına dönüştürülmesini;
- Her türlü ayrımcılığın ortadan kaldırılmasını, çoğulcu demokrasi ve çeşitlilik içinde birlik ilkesinin gerçekleştirilmesini;
- Çok partili parlamenter sistemin kurumsallaştırılmasını ve güçlenmesini;
- Ulaşım ve iletişim altyapısını yaygın ve çağdaş koşullara uygunlaştırarak ve yaşanabilir kentler oluşturarak, Türkiye'nin her alanda bayındır duruma getirilmesini;
- Anadolu, Selçuklu ve Osmanlı tarihinin mirası olan ve Cumhuriyet döneminde güçlendirilen Batı yöneliminin önemsenmesini;

- Bilim, kültür ve sanat alanında gelişmenin başlıca önkoşulunun özgürlük ve demokrasi olduğu bilincinin yerleşmesini ve üretkenliğin artırılmasını;
- Türkiye'nin öz değerleriyle evrensel insanlık değerlerinin bütünleşmesini ve verimlileştirilmesini;
- Çalışan ve üreten toplum kesimlerinin örgütlenmesini, haklarının korunmasını ve geliştirilmesini;
- Çoğulcu demokrasinin güvencelerinden biri olan sivil toplum örgütlenmesinin yaygınlaştırılmasını;
- Basın özgürlüğünü ve basın yayın etkinliklerinin çeşitlenmesini ve çoğulculaşmasını;
- Avrupa Birliği ile eşitlik ve karşılıklı yarar ilkesi temelinde bütünleşmeyi ve Batı uygarlığının değerlerini eleştirel ve ayrıştırıcı yaklaşımla edinmeyi;
- Bilim, eleştirel akıl ve aydınlanma kazanımlarıyla donanmış laik, üretken ve yeni durumlara uyum sağlama yeteneği kazanmış insan tipini egemen kılmayı hedefler.

Cumhuriyet Halk Partisi, bu hedefleri gerçekleştirmek için bütün gücü ve örgütüyle çalışmaktadır. CHP bu nitelikleri ve tarihsel kazanımlarıyla Türkiye'nin her bakımdan kurucu gücü, güvencesi ve geleceğinin biçimlendiricisi olma bilincini ve istencini simgelemektedir.

